

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ภูมิปัญญาชาวบ้านภาคใต้ที่ปรากฏในบทเกี่ยวข้องหนังตะลุง ผลการวิจัยพบว่าภูมิปัญญาที่ปรากฏ คือ 1. ภูมิปัญญาด้านการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้คำซึ่งมีทึ้งการเล่นคำพวน การเล่นคำสัมผัส การเลือกสรรคำ และการใช้สำนวนโวหารซึ่งมีทึ้งการใช้อุปมา การใช้อุปลักษณ์ การใช้อติพจน์ และการใช้สัญลักษณ์ 2. ภูมิปัญญาด้านการสอน ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ด้าน คือ กวดวิธีสอน ซึ่งมีทึ้งการสอนโดยตรง การสอนโดยอ้างของเก่า การสอนโดยนำเอาวิสัยโลกมาอ้าง การสอนโดยอ้างสังคมรرم และเนื้อหาที่สอน ซึ่งมีทึ้งปรัชญาเชิงวิถี วิสัยโลก คุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคุณธรรมและจริยธรรมในพระพุทธศาสนา 3. ภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ ได้แก่ ภูมิปัญญาด้านความเชื่อ ซึ่งมีทึ้งความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ และความเชื่อในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา ภูมิปัญญาด้านการสร้างอารมณ์ขัน ซึ่งใช้กลวิธีใช้คำ 2 แง่ 2 บุน และภูมิปัญญาด้านการเรื่องความ ซึ่งมีทึ้งการยกวิสัยโลกมาอ้าง แล้วสรุปความสิ่งที่เกิดขึ้นว่าเป็นเช่นนั้น การยกวิสัยโลกมาอ้างแล้วสรุปความสิ่งที่เกิดขึ้นว่าไม่เป็นเช่นนั้น และการเปรียบเทียบของที่มีลักษณะร่วมกันแล้วสรุปว่าแตกต่างกัน

Abstract

The purpose of this study is to analyse the Southerners' folk wisdom in the prologue of the shadow puppet plays. The result was that some of folk wisdom was embedded in them as follows :

1. Language usage expressed in diction and idioms, puns, rhymes, similes, metaphores, paradox and symbols.
2. Teaching ability was directly and implied to the ancient traditions and the Buddhist teaching such as knowledge of the world, morality, ethics and universal truth.
3. Other folk wisdom including :
 - 3.1 beliefs expressed in both the belief in Buddhist principles and the supernatural.
 - 3.2 creating a sense of humour found in the use of personal and political satire, puns, incongruous percept, twisting ending, tricky and ambiguous words, verbal abuse and reasoning.

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน

ขอขอบคุณประธานชาวบ้านภาคใต้ผู้เขียนบทเกี่ยวกับที่ประทักษิณในงานวิจัยนี้ทุกท่าน

ขอขอบคุณ นายฉิว ทิพย์วารี นายแปลก มนตรี อาจารย์พ่วง บุญราชัตน์ อาจารย์ปกรณ์ ไชยรัตน์ อาจารย์สันิท บุญฤทธิ์ อาจารย์สุนทร นาคประคิมร์ อาจารย์โสภา สมเจา-ไพบูลย์ อาจารย์เฉลียว เรืองเดช หนังเสริมศิลป์ ศ.กั้น ทองหล่อ หนังนครินทร์ ชาทอง หนังบุญเลิศ แสงสีคำ หนังบุญธรรม เทอดเกียรติชาติ หนังสุชาติ ทรัพย์สิน หนังช่วง อินทสาร และหนังดื่น อรุณ ที่กรุณาช่วยเหลือเกี่ยวกับข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณคัดชัน คงเอียง ที่ช่วยพิมพ์งานชิ้นนี้

ขอขอบคุณ พ.ศ.ประพันธ์ เตชะกุล เป็นอย่างสูงที่กรุณาช่วยจัดรูปแบบและตัวอักษรชิ้นช่วยให้งานวิจัยชิ้นนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณศูนย์วิจัยและบริการการศึกษาสถาบันราชภัฏสงขลา ที่ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยนี้

เกณฑ์ ธนาบแก้ว

10 สิงหาคม 2538